

Н. В. Осадча,

*кандидат економічних наук,
м. Дніпропетровськ*

В. І. Ляшенко,

*доктор економічних наук,
філія ІЕП НАН України при ЛНУ ім. Т. Шевченка,
м. Луганськ*

ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В МИТНІЙ СФЕРІ

Економічний розвиток України відбувається досить суперечливо. В останні роки були забезпечені його відносно високі темпи, разом з тим не вдалося вирішити макроекономічні, структурні й інституціональні проблеми, які не дозволяють надати економічному розвитку нової якості. Кризові явища в світовій економіці загострили ці проблеми й довели необхідність проведення насамперед інституціональних змін як умови подолання кризи та подальших економічних перетворень.

Важливою рисою сучасного етапу розвитку світового господарства є зростання ролі регіональних інтеграційних угруповань, які перебувають на різних рівнях та презентують різні форми економічної інтеграції. Їх поява та розвиток зумовлені економічними, політичними факторами, а також міркуваннями безпеки. Відомо, що економічні причини приєднання країн до регіональних інтеграційних об'єднань пов'язані з намаганням долучитися до більших ринків, залучити додаткові іноземні інвестиції, поглибити структурні зрушення та прискорити економічне зростання. Неабияким аргументом є також можливість ефективніше розв'язувати питання, які поки що повільно вирішуються на багатосторонньому рівні в межах міжнародних організацій, наприклад, СОТ. Усунення торговельних бар'єрів у рамках інтеграційних угруповань за інших рівних умов веде до більш ефективного використання ресурсів.

Національні інтереси України потребують утвердження України як впливової європейської держави; багатьма стратегічними програмами, затвердженими на державному рівні, визначається прагнення нашої держави набуття повноправного членства в ЄС. У результаті останнього розширення ЄС — вступу до ЄС Болгарії та Румунії — довжина наших кордонів, що межують з ЄС, ще суттєво збільшилась, що актуалізує проблему подальших взаємовідносин. У зв'язку з цим стає необхідною чітка та всебічна конкретизація зовнішньоекономічної стратегії щодо інтеграції України до європейського політичного, інформаційного, економічного та правового простору.

Важливою складовою врегулювання правовідносин в Україні та в ЄС є такі сфери: митна справа, інтелектуальна власність, державні закупівлі, захист прав споживачів, енергетика, включаючи ядерну.

Регуляторна політика є невід'ємною частиною державної політики, тобто формування основних інституційних засад регуляторного розвитку. Важливим методологічним аспектом дослідження питання створення та реалізації регуляторної політики є формування її основних засад, тобто термінів, принципів, цілей та завдань.

Одним із перших об'єктів регулюючого впливу держави виявилася зовнішньоекономічна діяльність, зокрема регулювання митних відносин. Національні державні системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності вирішують двоякі завдання: стимулювання або підтримка розвитку експорту й завоювання нових ринків збуту та регулювання імпорту для захисту національних товаровиробників і споживачів. Засоби та методи вирішення цих завдань постійно розвиваються, удосконалюються та підлягають всебічному дослідженню та аналізу.

Регулювання митних відносин має велике значення в розвитку економіки країни, але єдиного підходу до визначення немає, не досліджені механізми розробки і здійснення митої політики.

Вагомий внесок в розвиток методології дослідження регулювання митних відносин внесло багато вітчизняних та закордонних науковців, а саме: В. Ляшенко, С. Коляда, І. Бережнюк, А. Войцещук, І. Карамбович, К. Сандоровський, А. Козиріна, А. Єршова, М. Блінова, С. Ківалов, Д. Приймаченко, Б. Габричидзе, С. Барамзін, П. Дзюбенко, Н. Горін, І. Михайлюк, В. Науменко, Л. Швайка.

Метою статті є: аналіз регуляторної функції митної політики, обґрунтування необхідності введення та визначення терміна «Регуляторна політика в митній сфері», визначення принципів формування, цілей та завдань регуляторної політики в митній сфері.

У Законі України «Про засади державної регуля-



Рис 1. Вплив регуляторної політики на формування концептуальних положень митної політики

торної політики у сфері господарської діяльності» міститься таке визначення регуляторної політики, як напряду державної політики, спрямованого на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, порядку та таким чином, який встановлюється Конституцією та законами України.

При цьому принципами регуляторної політики є:

— доцільність — обґрунтування необхідності державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючих проблем;

— адекватність — відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятих альтернатив;

— ефективність — забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

— збалансованість — забезпечення в регуля-

торній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

— передбачуваність — послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам підготовки проектів регуляторних актів, що дозволяє суб'єктам господарювання здійснювати планування своєї діяльності;

— прозорість та врахування громадської думки — відповідність для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності [1].

Законодавець правильно визначив шість основних принципів регуляторної політики. Ці принципи слід доповнити швидкістю — реагування на нові зміни в законодавчій базі, гнучкістю — пристосування до вимог ринку, об'єктивністю — врахування інтересів всіх суб'єктів підприємницької діяльності.

Так прийняття тих чи інших законодавчих актів, що стосуються митної політики, зачіпає інтереси двох

Таблиця 1

Взаємозв'язок регуляторної та митної політики

Регуляторна політика	Митна політика
— регуляторна політика є важливою, невід'ємною складовою державної політики;	— митна політика є важливою, невід'ємною складовою державної політики;
— регуляторна політика охоплює процес удосконалення правового регулювання та адаптування регуляторних актів до діяльності суб'єктів господарювання;	— митна політика містить напрями діяльності у сфері забезпечення економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі;
— аналізується регуляторний вплив актів, що є підґрунтям митної політики;	— законодавчо-нормативні акти, що стосуються суб'єктів підприємництва, є регуляторними актами;
— законодавчо-нормативні акти, які є підґрунтям митної політики та стосуються суб'єктів господарювання, адаптуються до інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;	— законодавчо-нормативні акти, які є підґрунтям митної політики та стосуються суб'єктів господарювання, адаптуються до інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
— регуляторна політика спрямована на захист інтересів підприємців.	— митна політика спрямована на забезпечення та захист прав і законних інтересів окремих громадян, суб'єктів господарювання, у цілому держави.

різних сегментів підприємництва. З одного боку, вони стосуються підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, тобто здійснюють операції в режимах експорту, імпорту, транзиту тощо. З іншого — ці заходи впливу стосуються інтересів внутрішніх товаровиробників. Тому одним з завдань державної регуляторної політики в митній сфері є врегулювання інтересів першої та другої групи підприємців.

З рис. 1 можна побачити, що принципи регуляторної політики впливають на концептуальні положення митної політики.

Регуляторна політика націлена на встановлення балансу інтересів суб'єктів господарювання. В основі митної політики лежать дві протилежні концепції. Націлити свою діяльність на захист вітчизняного товаровиробника — вибрати політику протекціонізму, чи, навпаки, відкрити кордон до вільного ввозу чи вивозу товарів — вибрати політику вільної торгівлі. Регуляторна політика в митній сфері покликана на визначення балансу цих інтересів і внутрішніх товаровиробників, і імпортерів.

Сфера інтересів державної регуляторної політики поширюється на галузь врегулювання законодавчих актів, які приймаються в процесі формування митної політики. Тому принципи регуляторної політики також доцільно розширити — відповідністю міжнародному законодавству щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Напрямок регуляторної політики в митній сфері доцільно виділити в окремий напрям дослідження, тому

що це питання зачіпає і сферу врегулювання інтересів підприємців — внутрішніх товаровиробників, і тих, хто займається зовнішньоекономічною діяльністю.

Між митною та регуляторною політикою є певний взаємозв'язок (Табл. 1). Митна політика, як й регуляторна, є частиною державної політики, урахує інтереси і внутрішніх виробників, і тих, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, спрямована на забезпечення та захист прав і законних інтересів окремих громадян, суб'єктів господарювання, у цілому держави.

Регуляторна політика щодо митної політики займає координуючу роль. Адже регуляторна політика охоплює процес вдосконалення правового регулювання та адаптування регуляторних актів до діяльності суб'єктів господарювання. У процесі здійснення регуляторної політики аналізується регуляторний вплив актів, що є підґрунтям митної політики. У компетенції органів, які здійснюють регуляторну політику, є недопущення регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються з іншими регуляторними актами. Законодавчо-нормативні акти, які є підґрунтям митної політики та стосуються суб'єктів господарювання, адаптуються до інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Для аналізу взаємозв'язку регуляторної та митної політики доцільно дослідити функції останньої. І. М. Карамбович серед функцій митної політики виділяє фіскальну, регуляторну та захисну і розкриває їх зміст [2].

Зміст фіскальної функції митної політики полягає в наповненні державного бюджету за рахунок стягнення мита, ПДВ, акцизного збору на товари та інші предмети при їх переміщенні через митний кордон. Фіскальна функція митної політики є найдавнішою з усіх інших, оскільки історія подібного виду державної діяльності сягає ще стародавнього Єгипту (III тис. до н.е.) та Вавилону (II тис. до н.е.). Виконання фіскальної функції залишається єдиним завданням митної діяльності для європейських держав приблизно до кінця XVII ст., логічним завершенням цього періоду в розвитку митної справи стало формування єдиної політики в рамках держави, скасування внутрішнього мита.

Захисна функція, яку називають ще «правоохоронною», є більш широким поняттям, ніж просто правоохоронна діяльність держави. Ця функція спрямована на захист держави від зовнішніх загроз і включає забезпечення національної безпеки держави, підтримання миру та міжнародної безпеки, суспільного порядку, моральності, захист внутрішнього ринку, забезпечення екологічної безпеки, захист інтересів споживачів, створення умов для підтримки законності щодо порядку переміщення через митний кордон України товарів та транспортних засобів, ефективну боротьбу з контрабандою та іншими порушеннями митних правил, сприяння боротьби з міжнародним тероризмом, злочинністю. Ці завдання виконуються під час здійснення митними органами таких завдань, як митний, валютний, екологічний контроль тощо, а також при виконанні задач з боротьби з контрабандою та порушенням митних правил.

Однією з основних функцій митної політики є регуляторна, яка в сучасних умовах набула пріоритетного значення поміж інших. Регуляторна функція митної політики передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та неекономічного (адміністративного) характеру з метою забезпечення національних інтересів та забезпечення інтересів національних товаровиробників, створення сприятливих умов для них, стимулювання імпорту та забезпечення умов для виконання державою своєї політики в сфері економіки, виконання міжнародно-правових обов'язків держави. Регуляторна складова митної політики реалізує свої функції за допомогою встановлення ставок мита та митних зборів, ліцензування, квотування та встановлення інших нетарифних обмежень.

Виникнення регуляторної функції має свої історичні корені. Так, однією з перших виконувати цю функцію стала Великобританія у середині XVII ст., що, у свою чергу, було пов'язано з розвитком колоніальної системи. Для більш ефективного використання коло-

нальних володінь та розвитку національної промисловості колонії зобов'язувалися вести торгівлю лише з метрополією, при використанні для перевезень англійських кораблів митні ставки зменшувалися. З середини XVII ст. Великобританія стала активно здійснювати регулювання зовнішньоекономічних відносин.

Отже, митна політика містить регуляторну складову, але її більш детальною розробкою займається уряд держави. З рис. 2 можна побачити, що регуляторна функція митної політики входить у зміст регуляторної державної політики. Але зміст регуляторної політики держави набагато ширший, ніж інтереси в сфері зовнішньоекономічних відносин, і містить урегулювання всіх взаємовідносин між інститутами та суб'єктами господарювання.

Регулювання інтересів в рамках митної політики являє достатньо велику частину цих відносин, яка потребує окремого аналізу та дослідження. При цьому первинною складовою є регуляторна політика, адже як вона являє собою окремий напрям державної політики щодо врегулювання інтересів інститутів та підприємців, тому державну регуляторну політику в митній сфері доцільно визначити в окремий напрям у рамках дослідження регуляторної політики.

Необхідно розкрити термін та зміст «регуляторної політики в митній сфері». Під регуляторною політикою в митній сфері слід розуміти напрям регуляторної політики, який спрямований на вдосконалення регулювання господарських відносин між інститутами та суб'єктами підприємницької діяльності з метою забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників, створення сприятливих умов для них, стимулювання імпорту та забезпечення умов для виконання державою своєї політики в сфері економіки, виконання міжнародно-правових обов'язків держави.

Серед завдань регуляторної політики в митній сфері є:

- недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів;
- зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання;
- усунення перешкод для розвитку господарської діяльності;
- створення чесної конкурентної боротьби поміж товарами власного виробництва та товарами, що імпортуються;
- захист інтересів національного товаровиробника, створення сприятливих умов для нього;
- стимулювання необхідного для країни імпорту;
- формування балансу інтересів поміж імпортом та власним виробництвом;
- сприяння виконання державою своїх міжнародно-правових зобов'язань;

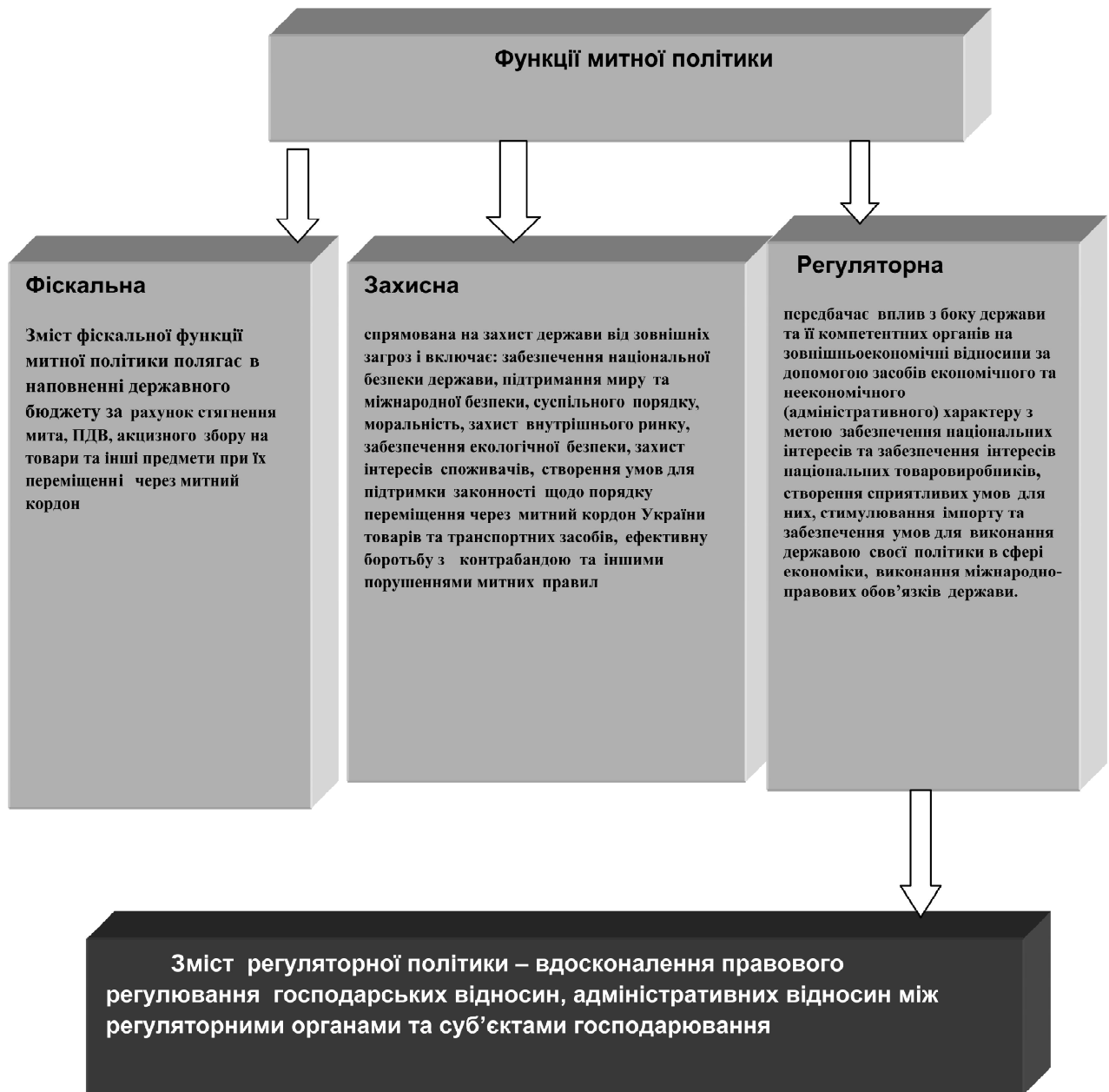


Рис. 2. Регуляторна політика та її напрям «регулювання митних відносин»

— гнучке реагування на зміни в зовнішньому оточенні країни та внутрішньому стані економіки;

— оптимізація ставки мита, акцизу та ПДВ;

— адаптування регуляторних актів до сучасних умов господарювання.

Слід зазначити, що при викладанні дисципліни «Державне регулювання економіки», яка є обов'язковою для викладання на всіх економічних спеціальностях, однією з основних тем є регулювання митних відносин.

У підручнику Л.І. Дідківської та Л.С. Голова-

ненко велике значення саме надано саме дослідженню змісту, цілей та засобів реалізації зовнішньоекономічної політики держави. Визначені основні види митної політики (протекціонізм, вільна торгівля). Проаналізовано функції мита, серед яких визначені захисну та фіскальні. Надано класифікацію мита, методи нетарифного регулювання (кількісні обмеження, регламентація, різноманітні податки на експорт та імпорт, митні збори, установлення державних стандартів якості, валютні обмеження, антидемпінгові методи, «добровільні обмеження») [3]. Серед шляхів стимулювання експорту автори визначають:

1. Економічне стимулювання:
 - надання пільгових експортних кредитів (зниження ставок та подовження термінів);
 - страхування експортних операцій.
2. Фінансове стимулювання:
 - податкові пільги (відстрочка, знижка або повне звільнення від податків);
 - субсидії.
3. Демпінгова політика.
4. Адміністративні заходи щодо вивозу товарів.
5. Прогнозування (виявлення перспективних ринків).
6. Інформаційне, консультаційне обслуговування, організація виставок, ярмарок, підготовка кадрів.
7. Засоби морального заохочення (дипломатична підтримка).

Серед заходів усунення диспропорції платіжного балансу автор зазначають: валютну інвентаризацію, залучення іноземних кредитів, регулювання зовнішнього боргу, прямий контроль над зовнішньоекономічними операціями (регламентація імпорту та експорту, ліцензування, квотування, митні тарифи, збори), стимулювання експортного виробництва, залучення іноземного капіталу, зміна валютного курсу, усунення бартеру, зміна внутрішньої та монетарної політики (антиінфляційні заходи, зміна ставок облікового проценту).

Д.М. Стеченко в підручнику «Державне регулювання економіки» досліджує інструменти регулювання експорту та імпорту [4]. Основним інструментом урегулювання співвідношення експорту та імпорту стають податки. У цьому автор повністю підтримує думку Л.І. Дідковської щодо врівноваження платіжного балансу.

Автор підручника «Державне регулювання економіки» Л.А. Швайка визначив основні принципи зовнішньоекономічної діяльності, види операцій [5]. Учений назвав такі режими регулювання зовнішньоекономічної діяльності:

- національний режим, який забезпечує рівні умови (права та обов'язки) з українськими суб'єктами господарювання;
- режим найбільшого сприяння, який означає, що іноземні суб'єкти господарювання мають більше прав, преференцій та пільг щодо мита, ніж інші учасники зовнішньоекономічної діяльності;
- спеціальний режим, який застосовується до територій, визначених як спеціальні економічні зони та, в окремих випадках, до території митних союзів.

Серед засобів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності автором були визначені тарифне, адміністративне регулювання та валютно-кредитне регулювання. При цьому до тарифного регулювання віднесено експортне, імпортне, транзитне та ан-

тидемпінгове мито. До адміністративного регулювання належить реєстрація суб'єктів, ліцензування, квотування, регламентація митних процедур, державні стандарти якості, демпінгові ціни, індикативне планування зовнішньоекономічної діяльності. До інструментів валютно-кредитного регулювання автор включає податки на експорт та імпорт, податкові пільги, субсидії, пільгові кредити, страхування експорту, регулювання валютних курсів та валютні обмеження. Л.А. Швайка визначає також два типи зовнішньоторговельної політики — протекціонізм, фритредерство [5]. У роботі було визначено схему інструментів та наслідків протекціонізму.

Серед інструментів стимулювання митного режиму імпорту автор називає квоти на ввіз, ввізні ліцензії, вимоги до якості, санітарні вимоги, ембарго, до інструментів стимулювання режиму експорту — експортні ліцензії, вивізні квоти, добровільні обмеження експорту, експортні субсидії, пільгові кредити, страхування експорту, демпінгові ціни, дипломатична підтримка. Автором також було досліджено методи регулювання інвестиційних процесів, надані позитивні та негативні наслідки прямого інвестування. Проаналізовано етапи формування платіжного балансу країни.

І. Міхасюк, А. Мельник, М. Крупка в підручнику «Державне регулювання економіки» визначають форми та методи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, напрями митної політики, визначені види митного регулювання економіки [6].

Отже, автори підручників з «Державного регулювання економіки» вважають регуляторну складову економіки одним з напрямів управління економікою країни. Основними методами регулювання зовнішньоекономічної діяльності вважають митний тариф та нетарифні обмеження. Серед регуляторних режимів зовнішньоекономічної діяльності визначають національний режим, режим найбільшого сприяння, спеціальний режим. Відзначають важливість валютного регулювання.

Відносно питання ваги регулювання зовнішньоекономічної діяльності цілком погоджуємося з науковцями, але слід зазначити, що треба чітко визначити механізм регулювання митної справи, надати опис його елементів та показників.

Також слід враховувати, що тарифне та нетарифне регулювання є засобом реалізації митної політики, тому митну політику можна вважати однією зі складових регулювання економіки країни. Регуляторна складова митної політики є інструментом врегулювання й інтересів підприємців, і розвитку вітчизняного виробництва, нарощування експортного потенціалу, оптимізації імпорту.

Питання регуляторної політики в митній сфері є комплексним та стосується проблеми встановлення опти-

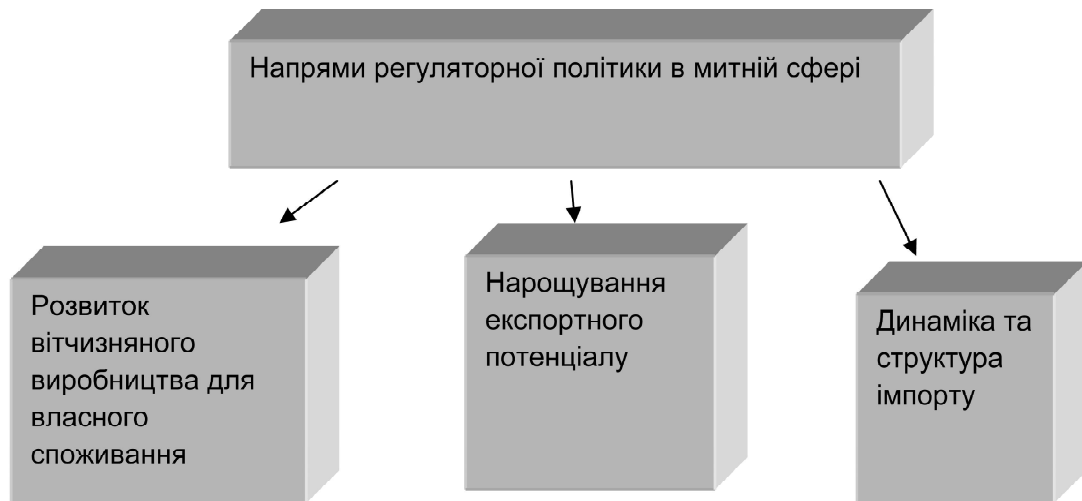


Рис. 3. Напрями регуляторної політики в митній сфері

мального співвідношення між імпортом, експортом, виробництвом товарів для внутрішнього споживання.

Державна митна служба України активно взаємодіє з Державним комітетом з питань регуляторної політики та підприємництва в напрямку врегулювання інтересів підприємців, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю.

Регуляторна політика в митній сфері формується відповідно до ст. 5 Закону України «Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності» [1], тобто регуляторна політика в митній сфері включає:

- установлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та здійснення відстежень результативності регуляторних актів;
- підготовка аналізу регуляторного впливу;
- планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів;
- оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю;
- відстеження результативності регуляторних актів;
- перегляд регуляторних актів;
- систематизація регуляторних актів;
- недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюються чинними регуляторними актами;
- викладення положень регуляторних актів шляхом, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Але на питання регуляторної політики в митній сфері склався однобокий підхід, націлений на врегулювання інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. При розгляді питань регуляторної політики окремо вивчаються інтереси суб'єктів зовнішньої політики та вітчизняних товаровиробників.

У процесі формування регуляторної політики відсутній поділ суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на експортерів та імпортерів. До основних напрямів регуляторної політики в митній сфері слід віднести розвиток вітчизняного виробництва для власного споживання, експортного потенціалу, динаміку та структуру імпорту.

Основною метою регуляторної політики в митній сфері буде встановлення найбільш раціонального для країни співвідношення вітчизняного виробництва для власного споживання, структури та обсягу експорту та імпорту.

Для кожної країни існує свій раціональний рівень співвідношення виробництва для власного споживання, експортний потенціал та тенденції його використання, величина необхідного обсягу імпорту. Залежно від стану економіки змінюється й даний рівень співвідношення.

Відповідно до ст. 7. Закону України «Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності» планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів здійснюється на кожен рік.

Підготовка аналізу регуляторного впливу включає такі етапи:

- визначення та аналіз проблеми, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання господарських відносин, оцінка важливості цієї проблеми;

- обґрунтування необхідності державного регулювання;
- обґрунтування причин неможливості використання існуючих регуляторних актів;
- визначення очікуваних результатів прийняття запропонованого регуляторного акту;
- встановлення цілей державного регулювання;
- визначення та оцінка усіх прийнятих альтернативних засобів досягнення названих цілей;
- аргументування переваги обраного способу досягнення встановлених цілей;
- опис механізму та засобів, які забезпечують розв'язання визначеної проблеми шляхом прийняття запропонованого регуляторного акта;
- обґрунтування можливості досягнення встановлених цілей у випадку прийняття запропонованого регуляторного акта;
- доведення, що досягнення запропонованим регуляторним актом установлених цілей є можливим з найменшими витратами для суб'єктів господарювання;
- необхідність доведення, що вигоди, які виникають унаслідок дії запропонованого регуляторного акта, виправдовують відповідні витрати у випадку, якщо витрати або вигоди не можуть бути визначені кількісно;
- оцінка можливості впровадження та виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги;
- оцінка ризику впливу зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта;
- обґрунтування запропонованого строку чинності регуляторного акта;
- визначення показників результативності регуляторного акта;
- визначення заходів, за допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта у випадку його прийняття.

Можна погодитися з законодавче встановленою процедурою планування регуляторного впливу, але потребує економічного обґрунтування доцільність даного впливу. До процедури підготовки аналізу регуляторного впливу слід віднести оцінку впливу на структуру експорту, імпорту та виробництва для власного споживання.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» після впровадження регуляторного акта в практику повинно здійснити базове, повторне та періодичне відстеження його результатів, яке включає:

- виконання заходів з відстеження результативності;
- підготовка та оприлюднення звіту про відстеження результативності [1].

Для відстеження результативності регуляторних актів можуть бути використані статистичні дані та матеріали наукових досліджень і соціологічних опитувань.

Державна митна служба України формує кожен рік план діяльності з підготовки регуляторних актів. До плану основних регуляторних актів на 2009 р. належить проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку знищення алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що не перебували в обігу на митній території України», проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів», проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку здійснення митного контролю залізничних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, у пунктах пропуску через державний контроль», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Вимог, яким повинен відповідати вантажний митний комплекс, аеропорт», проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку пунктів пропуску на державному кордоні України, через які здійснюється ввезення на митну територію України та переміщення транзитом суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності одягу та інших виробів, що використовувалися», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до положення про вантажну митну декларацію», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку та умов подання періодичної митної декларації», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку визначення митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України», проект постанови Кабінету Міністрів України «Про доповнення переліку шляхів і напрямів транзиту підакцизних товарів через територію України та пункти на митному кордоні, через які здійснюється ввезення і вивезення цих товарів» (табл. 2) [9].

Основними причинами підготовки цих регуляторних актів є приведення окремих норм податкового законодавства України до положень міжнародного законодавства, усунення колізій норм законодавства, удосконалення процедури митного оформлення та контролю, урегулювання проблемних питань, що виникають при здійсненні контролю за правильністю визначення митної вартості, удосконалення системи звітності.

План діяльності Державної митної служби України націлений на врегулювання взаємовідносин суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з інститу-

тами (державними органами влади). Регуляторні впливи на вітчизняного товаровиробника в рамках цього плану не достатньо пророблений аспект.

Регуляторний вплив на суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та вітчизняних виробників не розглядається як єдине комплексне питання. Хоча інтереси цих двох груп підприємців тісно пов'язані поміж собою. Розвиток однієї групи може сприяти занепаду другої та навпаки: занепад буде створювати підґрунття для становлення та процвітання іншої. Для кожної країни необхідно знайти межу задоволення інтересів, при якій буде розвиватися вітчизняний товаровиробник, реалізовуватися експортний потенціал та необхідні товари будуть ввозитися в режимі імпорту. Тому питання формування регуляторної політики в митній сфері треба вирішувати як комплексне, та при формуванні плану підготовки регуляторних актів треба враховувати той аспект, що ухвалення одних регуляторних актів може принести збитків для однієї з групи підприємців. Так ухвалення спрощеної процедури оформлення товарів буде стимулювати в основному імпорт та нанесе шкоди вітчизняному виробництву.

Серед проектів відомчих регуляторних актів основними були проект наказу Держмитслужби України «Про внесення змін до порядку застосування режиму тимчасового ввезення (вивезення), затвердженого наказом Держмитслужби України від 23.03.2000 №173», проект наказу Держмитслужби «Про внесення змін до Порядку прийняття рішення про класифікацію комплексного об'єкта згідно з УКТЗЕД, затвердженого наказом Держмитслужби України від 12.12.2005 № 1219», проект наказу Держмитслужби України «Про затвердження форми рішення про визначення митної вартості товарів, порядку його заповнення та класифікатора додаткових нарахувань до ціни договору», проект наказу Держмитслужби України «Про затвердження порядку роботи відділів контролю митної вартості регіональних митниць, митниць, відділів контролю митної вартості та номенклатури митниць при здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України», проект наказу Держмитслужби України «Про затвердження Порядку застосування митного режиму магазину безмитної торгівлі», проект наказу Держмитслужби України «Про затвердження Положення про місця доставки товарів та транспортних засобів».

Метою цих регуляторних актів є розробка інструментарію щодо виконання постанов Кабінету Міністрів, удосконалення процесу визначення митної вартості, приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів, урегулювання питань застосування митних режимів (режим безмитної

торгівлі). Питання щодо розвитку експортного потенціалу та загалом вітчизняного виробництва в цих регуляторних актах також не розглядається, тобто регуляторні плани Держмитслужби мають вузький характер, націлений на інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. При цьому ці інтереси не розглянуті в комплексі з іншими макроекономічними явищами (фінансова криза, дефіцит бюджету, зростання безробіття, занепад промисловості). При впровадженні кожного регуляторного акту доцільно проаналізувати його вплив на інші прошарки підприємств, визначити галузь інтересів, яких він стосується.

На сайті Держкомпідприємництва існує система опитування підприємців на підставі їх звернень щодо проблемних питань регулювання підприємницької діяльності. Проблемні питання опрацьовуються, розробляються рекомендації щодо їх усунення шляхом унесення коригуючих дій в нормативно-законодавчу базу. Окремим напрямом проводиться дослідження та аналіз питань щодо митного оформлення товарів [10]. Основні проблемні питання, визначені на 17.03.2009 р Держкомпідприємництва, були:

1. Митна вартість визначається без урахування даних контракту, не за першим методом.
2. Уведено додаткову класифікацію у графі «31» ВМД, не передбачену процедурою деталізації УКТЗЕД, яка регламентована Постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2002 р. № 1863 «Про затвердження порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності».
3. Не працює «єдине вікно» в пунктах пропуску через державний кордон України.
4. Відміна реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
5. Уведено необхідність надання рішення органу сертифікації щодо неналежності товару до переліку обов'язкової сертифікації при митному оформленні кожної партії товару.
6. Визначення коду товару при митному оформленні, ставка мита за якими становить «0», здійснюється на підставі службової записки ДМСУ тільки Управління номенклатури, представники яких відсутні у відділах митного оформлення.
7. Спростити порядок заповнення графі 31 ВМД, зокрема: відмінити внесення країни виробництва товару, оскільки в товаросупровідних документах, у переважній більшості випадків, не вказується конкретний виробник товарів; відмінити внесок торгової марки, оскільки в товаросупровідних документах не вказується торгова марка товару, при цьому митним законодавством не передбачений чіткий механізм визначення торгової марки.
8. Відмінити 13 % надбавку на імпорт.

Основні регуляторні акти, які входили в план діяльності Державної митної служби на 2009 рік

Назва регуляторного акта	Обґрунтування необхідності прийняття
Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку знищення алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що перебували в обігу на митній території України»	Необхідність прийняття постанови обумовлена відсутністю нормативного акта, який регулює питання знищення вилучених та прийнятих на зберігання митними органами алкогольних напоїв та тютюнових виробів
Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів»	Метою проекту є усунення колізій норм Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів»
Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування»	Метою розробки проекту Закону України є приведення окремих норм податкового законодавства України до положень Міжнародної конвенції про спрощення й гармонізацію митних процедур; недопущення неоднозначного тлумачення норм митного й податкового законодавства в частині правомірності надання пільг з оподаткування при ввезенні на митну територію України товарів, митна вартість яких не перевищує суму, еквівалентну 100 євро.
Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про визначення Державної митної служби України уповноваженим органом з видачі сертифікатів погоджена форма «EUR.1» на товари, що переміщуються через митний кордон України в рамках Угоди про створення зони митної торгівлі між Україною та Європейським Союзом»	Метою розроблення проекту є імплементація Протоколу «Продукція походженням з територій держав-сторін та методи адміністративного співробітництва» до Угоди про створення зони митної торгівлі між Україною та Європейським Союзом
Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Вимог, яким повинен відповідати вантажний митний комплекс, аеропорт, автотермінал»	Метою розроблення проекту є запровадження європейських та світових стандартів щодо діяльності вантажного митного комплексу та забезпечення прозорості процедури відкриття вантажного митного комплексу та досягнення оптимального й раціонального їх використання
Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про вантажну митну декларацію»	Метою розроблення постанови є вдосконалення порядку застосування вантажної митної декларації, поданої митному органі у вигляді електронного документа, а саме: встановлення порядку прийняття, реєстрації, закріплення факту завершення митного оформлення, спрощення наведення опису товару у ВМД шляхом долучення до ВМД декларантом та прийняття митним органом рахунку-фактури
Проект Постанови Кабінету Міністрів «Про внесення змін до порядку та умов подання періодичної митної декларації»	Прийняття акта зумовлено необхідністю встановлення умов подання періодичної митної декларації, удосконалення процедур митного контролю та митного оформлення при декларуванні товарів, які регулярно переміщуються через митний кордон України
Проект постанови Кабінету міністрів «Про доповнення переліку шляхів і напрямів транзиту через територію України та пункти на митному кордоні, через які здійснюється ввезення і вивезення цих товарів»	Проектом передбачається розширення переліку пунктів пропуску через державний кордон для морського сполучання, через які здійснюється ввезення та вивезення підакцизних товарів, для прискорення товарообігу через митний кордон України

9. Установлення єдиного механізму визначення митної вартості по всім регіональним митницям України.

10. Забезпечення вільного доступу до інформації про митні тарифи та індикативні ціни на сайті Держмитслужбі.

11. Надання окремим підприємствам — суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності та митним брокерам — режиму найбільшого сприяння шляхом незастосування окремих заходів нетарифного регулювання та інших обмежень.

12. Дозволити самостійно відкривати сейф-пакети з документами після надходження товарів у місце прибуття.

13. Цінова база даних, яку використовують співробітники відділів митної вартості, відтворює лише митну вартість товарів, що були оформлені, тобто після підвищення вартості. Це перекручує ринковий стан цін на товари.

14. Надання підприємствам — митним брокерам — права допуску до процедури електронного декларування.

15. Спрощення процедури декларування давальницької сировини, яка ввозиться іноземними замовниками на митну територію України з метою переробки.

16. Занадто незрозуміла процедура визначення митної вартості митними органами, безпідставне підвищення рівня митної вартості.

17. Перехід на міжнародну систему ТМВД.

Більшість з цих проблем стосується активізації діяльності імпортерів. В основному це зниження величини мита, визначення митної вартості з врахуванням даних контракту, надання пільг та вільного доступу до інформації митної служби. У більшості випадків вимоги імпортерів рекомендується підтримати та внести зміни у відповідні регуляторні акти. Деякі стосуються режиму переробки на митній території України — робота з давальницькою сировиною.

Задоволення вимог імпортерів відповідно буде активізувати їх діяльність та стримувати розвиток вітчизняного виробництва, нарощування експортного потенціалу. Але товари, які будуть ввозитися, можуть бути необхідними для розвитку вітчизняного виробництва та необхідні для нормальної життєдіяльності населення України. Тому доцільно враховувати реакцію вітчизняного товаровиробника на зменшення тарифних та нетарифних бар'єрів, на надання різних пільг імпортерам. Вітчизняний товаровиробник може бути неготовий для збільшення конкуренції. Цьому й сприяє кризова умови господарювання, відсутність кредитів та зменшення ринків збуту.

Доцільно здійснити паралельне опитування підприємств та визначити їх можливі шляхи дії, а саме: зменшення цін, витрат, скорочення виробництва, по-

шук нових ринків, реструктуризація виробництва та пошук інших засобів отримання прибутку, пошук інвесторів, інновацій та відхід з ринку у випадку відсутності можливості конкурування.

Відносини України з ЄС головним чином ґрунтуються на Угоді про партнерство та співробітництво (УПС), що набула чинності в 1998 р. У ній сторони формулюють позицію щодо двосторонніх відносин у зовнішньоекономічній стратегії. Що стосується ЄС, то базовий підхід до відносин з Україною був викладений у Спільній Стратегії від 1999 р. Позиція України щодо європейської інтеграції була викладена у Стратегії щодо європейської інтеграції 1998 р., затвердженій Указом Президента України (№ 615/98). Стратегія отримала підтримку з боку українського Парламенту. Ця Стратегія визначає основні напрями співробітництва України з ЄС — організацією, яка в процесі свого розвитку досягла високого рівня політичної інтеграції, уніфікації права, економічного співробітництва, соціального забезпечення та культурного розвитку.

«Розвиток процесу економічної інтеграції полягає у лібералізації і синхронізованому відкритті ринків ЄС та України, взаємному збалансуванні торгівлі, наданні на засадах взаємності режиму сприяння інвестиціям з ЄС в Україну та українським експортерам на ринках ЄС, запровадженні спільного правового поля і єдиних стандартів у сфері конкуренції та державної підтримки виробників. Економічна інтеграція базується на координації, синхронізації та відповідності прийняття рішень у сфері економіки України та ЄС і передбачає ліквідацію обмежень розвитку конкуренції та обмеження застосування засобів протекціонізму, формування основних економічних передумов для набуття Україною повноправного членства у ЄС» [11].

Проте розвиток відносин України з ЄС поки що продовжує реалізовуватися на основі двосторонніх угод та односторонніх документів, які мають комплексний характер: УПС, Спільної стратегії ЄС щодо України, Програми інтеграції України до Європейського Союзу. Жоден з цих документів навіть теоретично не визначає, коли й за яких умов можуть розпочатися переговори з надання Україні статусу асоційованого члена ЄС і тим більше — переговори про вступ України до ЄС у процесі розширення цього союзу на Схід.

Важливою складовою процесу наближення України до стандартів, чинних в Євросоюзі, є наближення митної системи України до митної системи ЄС. Це полягає, у першу чергу, у вдосконаленні та модернізації робочих методів та систем в митній сфері, обміні інформацією, запровадженні комбінованої номенклатури та єдиного адміністративного документа, взаємозв'язку транзитних систем, спрощенні перевірок та формальностей. Протягом останнього часу

вже здійснено багато заходів та реалізовані наступні програми:

— затверджено Положення про вантажну митну декларацію (Уніфікований адміністративний документ) постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.97 р. № 574, українські митниці застосовують гармонізовану систему найменування та кодування товарів, прийняту в Євросоюзі;

— ще 1997 р. було розроблено проект п'ятирічного плану дій, який сторони затвердили у 1998 р.; визначено 4 пріоритети: законодавство як головна мета (Митний кодекс та нормативне законодавство), навчання, митні процедури, обладнання;

— митна програма Тасіс включає проекти технічної допомоги щодо митного законодавства, митного контролю, організації роботи центральної митної лабораторії та комп'ютеризації; здійснюються й супровідні заходи, наприклад, споріднення митниць в міжнародних аеропортах, роз'яснення транзитних процедур та технологій, метою чого є спрощення перевірок та формальностей, а також оцінка ризиків.

Якщо узагальнити стандарти митної справи в цілому в світі, а також провідні тенденції трансформації принципів, підходів та практичної їх реалізації в Європейському союзі як такі, що найбільш докладно розроблені та опрацьовані, то можна визначити основні положення. Уся робота (принаймні — у більшості) митниць організована схожим чином, використовуються однакові підходи до управління, оцінки ризиків, організації митного огляду. Існує єдина митна інформаційна система, доступ до якої мають митниці всіх країн. У систему автоматично надходить інформація про кожну міжнародну транзакцію, що розглядається як подача декларації. Така ж інформація надходить у митні органи держав відправлення і призначення, тобто робота єдиної інформаційної системи забезпечується і митницею, і митними брокерами, що контролюють дотримання законності суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Саме ці напрями є стратегією розвитку митниці майбутнього в Україні, та сьогодні є певні проблеми щодо їх практичної реалізації в таких аспектах, як визначення пріоритетів трансформації і місця Державної митної служби України в сучасній системі державного регулювання міжнародної економічної діяльності країни в процесі утвердження в нашій державі розвинутої постіндустріальної соціально орієнтованої ринкової системи; прискорене впровадження інформаційних технологій для поліпшення взаємодії митних органів різних країн; оптимізація митного оформлення транзиту, що є важливим і для України, і для ЄС. В узагальненому вигляді спільні підходи можна сформулювати таким чином.

1. Обов'язкове застосування інформаційних технологій при митному оформленні (електронний обіг декларацій) і взаємодії митниць двох прикордонних держав.

2. Установлення стандартів подання митних декларацій, які стосуються термінів при перевезеннях різними видами транспорту.

3. Упровадження сучасних технологій при митному огляді товарів і транспортних засобів, що передбачає наявність обладнання, яке дозволяє оглядати вантажі без ушкодження упакування (оболонки), виявляти радіацію тощо.

4. Формування системи управління ризиками з метою виявлення потенційно високоризикових вантажів. У країнах Євросоюзу митниця на основі даних аналітичної роботи встановлює канали руху контрабанди або інші способи відходу від митного оформлення і лише ця частина товаро-потоків за поданням оперативних відділів митниць фактично підлягає процедурі митного огляду.

5. Утвердження інституту митних брокерів як основного суб'єкта митного оформлення експортно-імпорتنих операцій на всіх етапах до моменту випуску товарів з-під митного контролю, тобто митний брокер зобов'язаний контролювати дотримання клієнтом митного законодавства і за необхідності прямовувати клієнта в «потрібне русло».

Сьогодні в сфері митних правил щодо третіх країн в ЄС в основному використовуються спрощені процедури, а саме: використання модемного зв'язку для надсилання інформації митним службам. У практиці митних служб ЄС поширюються поєднані митні бюро двох прикордонних країн, переважно на автомобільних переходах та залізничних пунктах пропуску. Їх робота базується на двосторонніх угодах і відбувається таким чином: у ході однієї митної операції здійснюється дві — імпорт з однієї країни та оформлення експорту в іншу. В країнах ЄС та Європейської Асоціації Вільної Торгівлі застосовується комп'ютеризована «Транзитна система», яка використовується для забезпечення взаємозв'язку їхніх транзитних систем. У нашій країні вже розроблена й запроваджується єдина система митного контролю та митного оформлення. Наприклад, завдяки попереднім повідомленням про вантаж, що буде переміщуватися на митну територію України, нашій державі вдалося зменшити кількість «втраченого» вантажу до 0,02 %, тоді як у країнах Європи ці показники становлять близько 5 %. Такі дані були озвучені під час VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Ринок послуг комплексних транспортних систем і проблем логістики» [12]. Комісія ЄС у Багаторічному стратегічному плані впровадження «Електронної митниці» пропонує об'єднати

наявні системи контролю за експортом, імпортом і транзитом в єдину систему (тут досі існують три окремі системи).

Комплексне вирішування врегулювання питань формування митної політики у митній сфері з розглядом інтересів всіх прошарок підприємців і внутрішніх виробників, й імпортерів дозволить врівноважити регуляторні заходи та знайти певний баланс інтересів країни та підприємців. При цьому не можна забувати про взяті Україною міжнародні обов'язки щодо вступу у Світову організацію торгівлі, підписання та приєднання до ряду міжнародних угод та конвенцій з торгівлі. Але ці міжнародні домовленості повинні стати Україною певним підґрунтям для розвитку експортного потенціалу за рахунок іноземних інвестицій та прибутків від активізації зовнішньоекономічної діяльності. У випадку необхідності прийняття несприятливих умов для розвитку вітчизняного виробництва тарифів доцільно забезпечити найбільш сприятливі умови внутрішнього оподаткування та створення можливості для інвестування експортерів та виробників для власного споживання. Для визначення механізму формування регуляторної політики необхідно дослідити інституційні засади, які впливають на її формування.

Подальше наближення митної справи в Україні до правил Євросоюзу як складова євроінтеграційної стратегії нашої держави здійснюватиметься в таких напрямках:

1. Завершення впровадження нормативно-правової бази в Україні відповідно до міжнародно визнаних стандартів, особливо угод СОТ, зокрема що стосується митної вартості, а також відповідно до митного законодавства ЄС.

2. Зміцнення регіонального й двостороннього митного співробітництва повинно підкріплюватись обміном інформацією та створенням законодавчого підґрунтя для обміну інформацією.

3. Дотримання виконання міжнародних зобов'язань на основі положень міжнародних конвенцій, зокрема щодо гармонізації заходів контролю товарів на кордоні від 1982 року, Конвенції МДП, Стамбульської Конвенції та оновленої Кіотської Конвенції 1973 року.

4. Удосконалення функціонування митниці шляхом подальшого спрощення та модернізації митних процедур на кордонах і всередині держави. Упровадження в Україні підходу «одне вікно» для всієї документації, пов'язаної з зовнішньоторговельними операціями та контролем, у першу чергу, шляхом активізації співробітництва між усіма службами, що працюють на кордоні.

5. Забезпечення ефективного функціонування механізму постійного інформування та надання кон-

сультацій суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності щодо законодавства та процедур здійснення експортних та імпорتنих операцій.

6. Прийняття та впровадження Політики митної етики на основі визнаних в світі стандартів (Арушська Декларація). Посилення співпраці з суб'єктами міжнародної торгівлі та бізнес-асоціаціями, ЧПКЄ окреслення правил для реалізації права на оскарження рішень митниці та забезпечення умов для реалізації їх на практиці.

7. Співробітництво в сфері протидії шахрайству, включаючи боротьбу з підробками та контрафактною продукцією.

8. Модернізація митних служб та інфраструктури, що забезпечить більш повне використання потенціалу й переваг інформаційних технологій.

Останнім часом вітчизняне митне законодавство та практика його застосування зазнають змін. 1 січня 2004 р. чинності набув новий Митний кодекс України. Цього ж року набула чинності ціла низка підзаконних актів у сфері митного регулювання. Зусилля Україн щодо митної гармонізації з Європейським Союзом не завжди були успішними, проте ця проблема є визначальною, оскільки організація роботи митних служб та процедури, які передбачені для митного оформлення, мають використовувати загальні підходи і єдиний набір даних про походження товарів, митну вартість, походження товарів, відправників, отримувачів тощо. Але така співпраця можлива, якщо митниці використовують приблизно схожі інструментарії і підходи до виконання своїх задач.

Література

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [Електроний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1160-15>
2. Карамбович І.М. Митна система та її роль в регулюванні зовнішньоекономічної торгівлі України / І. М. Карамбович — Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. — 281 с.
3. Дідковська Л.І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Л. І. Дідковська, Л.С. Головка. — К. : Знання, 2007. — 214 с.
4. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Д. Стеченко. — К. : Знання, 2006. — 262 с.
5. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки : підручник / Л.А. Швайка — К. : Знання, 2008. — 462 с.
6. Михасюк І. Державне регулювання економіки / за ред. І.Р. Михасюка — К. : Атіка, Ельга-Н, 2000. — 592 с.
7. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / С. Чистов, А. Никифорова, Т. Куценко — К. : КНЕУ, 2000. — 316 с.
8. Голомовзий В.М. Митне регулювання : навч. посіб. / В. М. Голомовзий — Львів : Вид-во «Львівська полі-

техніка», 2004. — 240 с. 9. **План** діяльності Державної митної служби України з підготовки проектів регуляторних актів на 2009 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dkrp.gov.ua> 10. **Питання** митного оформлення товарів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dkrp.gov.ua> 11. **Угода** про партнерство і співробітництво // <http://www.kmu.gov.ua> 12. <http://itware.com.ua> 13. **Мартинюк О.** Трансформація митного регулювання міжнародної економічної діяльності України в контексті євроінтеграції / О. Мартинюк // Спільний Європейський економічний простір: гармонізація мегарегіональних суперечностей : монографія / за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, В. І. Чужикова. — К. : КНЕУ, 2007. — С. 162 — 166.

Осадча Н. В., Ляшенко В. І. Цілі, завдання та принципи регуляторної політики в митній сфері

У статті проаналізовано термін «регуляторна політика», обумовлена необхідність введення нового терміна — «регуляторна політика в митній сфері». Визначено принципи формування регуляторної політики в митній сфері, її цілі, завдання, напрями реалізації. Проаналізовані проблемні аспекти формування регуляторної політики в митній сфері.

Ключові слова: регуляторна політика, регуляторна політика в митній сфері, регуляторні акти, принципи формування.

Осадчая Н. В., Ляшенко В. И. Цели, задачи и принципы регуляторной политики в таможенной сфере

В статье анализируется термин «регуляторная политика», обоснована необходимость введения нового термина — «регуляторная политика в таможенной сфере». В работе определены принципы формирования регуляторной политики в таможенной сфере, ее цели, задачи, направления реализации, проблемные аспекты

Ключевые слова: регуляторная политика, регуляторная политика в таможенной сфере, регуляторный акт, принципы формирования.

Osadcha N. V., Lyashenko V. I. Principle, purpose of regulatory policy in customs sphere

The term «regulatory policy» is investigated in the article. Necessity of introduction of the new term «regulatory policy in customs sphere» is proved. This work sets principles of formation of regulatory policy in customs sphere, its purpose, problems, directions of realization. Problem aspects of regulatory policy are determined.

Key words: regulatory policy, regulatory policy in customs sphere, regulatory certificate, principles of formation.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2010

Прийнято до друку 26.02.2010